

**Controversiarum Inter Principes Cathedras Divi Thomæ
Doctoris Angelici, Et Scoti Doctoris Svbtilis**

Stümmel, Friedrich

Coloniæ Agrippinæ, 1680

Quæst. II. Quid valeat distinctio realis mediante tertio, id est, non absolutè
inter extrema ipsa, sed in ordine ad tertium, à quo alterum illorum realiter
distinguitur juxta datam explicationem nu. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84332)

Tractatus Præliminaris

QVAESTIO SECVNDA.

Quid valeat distinctio realis mediante tertio, id est, non absolute inter extrema ipsa, sed in ordine ad tertium, à quo alterum illorum realiter distinguitur, juxta datam explicationem n. 3. & 8. & an rectè illam assument Auctores sibi in præsidium ad sufferenda contradictoria inter Divinam Naturam & Relationes Divinas.

S U M M A R I U M.

1. Plenitudo Naturæ Divinæ quæ est in singulis Personis, est & in qualibet earum, stabilitur ex SS. PP. n. 42.
2. Tetragrammaton Deus, non significat Trinitatem, nisi quæ de singulis verificetur Personis. n. 43.
3. Personalitates non integrant Essentiam Divinam, ibid.
4. Simul sumptæ distinguuntur immediate à Natura. ibid.
5. Doctrina Adversariorum nec vera nec tuta videtur, periculosus saltem obnoxia interpretationibus. n. 44. & seq.
6. Distinctio realis mediata non suffocat distinctionem immediatam inter Personas & Essentiam. n. 45.
7. Natura non tota Trinitas communicabilis est. n. 46.
8. Non datur distinctio mediata & gratis concessa, non est contradictorius sufferendus idonea. n. 47.
9. Paternitas non potest esse verificativum improducibilitatis in Natura n. 48. & seq. per extensum.
10. Natura Divina essentialiter improducta, quia est Ens à se. n. 49.
11. Opinio opposita deducitur ad absurdum. n. 50.
12. Quid Minotaurus. n. 51.
13. Casus in quo nequit distinguere Natura Divina ratione tertii. n. 52. & seq. & n. 34. & 35.
14. Eorum, quæ videbantur sent. oppos. recommendare, ostenditur nullitas. n. 54.
15. Argumenta in oppositum diluuntur, n. 56.

41

UT demus specimen doctrinæ, quæ dicitur Essentiam, prout est inadæquatè Patris seu Patris, distinguere inadæquatè à Filio, eundemque Patrem esse idem realiter cum Essentia inadæquatè sumpta, prout etiam simul Filio & Spiritui sancto identificatur, illam ita explicant: cum dicitur à Concilio Lateranensi Cap. Damnamus, Essentia non generat, nec generatur, sed Pater generat, Filius generatur. Sensus est: Essentia ut est inadæquatè Filii, non generat, sed generatur, & ut est inadæquatè Patris, generat & non generatur; ubi quia prædicata gene-

rantis & non generantis, geniti non geniti, non cadunt supra idem realiter prorsus subiectum, sed super realiter inadæquatè distincta, puta super Essentiam ut semel est inadæquatè Pater, & Essentiam, ut etiam est inadæquatè Filius, nulla est contradictio. Eodem modo in hisce: Natura Divina non producit, filiatio producit, contradictio cadit super naturam existentem in Filio inadæquatè, sive super illam ut habentem identitatem inadæquatam cum illo &c. Sic

A S S E R T I O I.

Nihil Naturæ Divinæ in quantum Natura reperitur in omnibus Personis simul sumptis, quod non reperiatur in qualibet earum, sed tota Natura totaliter & adæquatè sumpta, tam est identificata cum Paternitate, quam cum omnibus tribus proprietatibus hypostaticis simul sumptis, proinde proprietates hypostaticæ, non dicunt Naturam, sub ratione naturæ, sive qua talis est.

42

PRobatur ex SS. PP. Primò ex S. Athanasio Oratione contra Gregales Sabellii, ubi ait: Univerſa plenitudo Deitatis est Pater, ut Pater; univerſa item plenitudo Deitatis est Filius, ut Filius, quandoquidem amorum una forma, id est, Natura, intelligitur quæ integrè se in utroque exhibet.

S. Athanasius. Gregorius Nyſſ. Secundò ex Gregorio Nyſſ. reprobante, quod ideo Essentia Patris & Filii & Spiritus sancti plus dicat, quia tres importet proprietates hypostaticas, quam Essentia Patris, quæ non nisi unum importat, sic Tractatu adversus Græcos expressè habet: Ex proprietate aliquâ, quæ ipsi in-

est, non jungimus copulam (&) ut dicamus Deum & Deum & Deum, velut dicimus, Patrem & Filium & Spiritum Sanctum, quod si dicimus Patrem Deum & Filium Deum & Spiritum sanctum Deum, vel Deum Patrem & Deum Filium & Deum Spiritum, notionem Personarum nominibus copulamus, nempe Patri, Filio & Spiritui sancto, ut sit Pater & Filius & Spiritus sanctus, hoc est, Persona & Persona & Persona, & mox: quatenus Pater diversam sonat proprietatem suam, ad Filium, juxta hoc Deus est Pater, etenim si, quia Pater est Pater, propterea & Deus Pater, quoniam non Pater Filius, non Deus Filius: si verò Deus Filius, non quia Filius similiter & Pater,

197

de contradictoriis & distinctionibus. 19

non quia Pater, ideo Deus, sed quia Essentia una Pater & Filius unus est Deus. quibus S. Gregorius expresse innuit proprietates hypostaticas non esse de intrinseco Deitatis conceptu, sed singulas Personas adæquate Deum esse eadem Deitate, quā omnes tres, ubi si vellent proprietates Personales importare adæquatam Deitatis rationem, adeoque Naturam Divinam posse sumi inadæquate, quasi non totaliter sit in quavis Persona, frustra dixisset, Ex proprietate aliqua, quæ ipsi inest, non coniungimus copulam, & ut dicamus Deum & Deum & Deum. Ecce semper siquidem etiam ex proprietate diceremus Deum & Deum non præcisè Personam & Personam & Personam, etsi quia Pater est Pater, propterea & Deus sit Pater, Filius, qui non est Pater non esset Deus, adeoque quia & Filius est Deus, non quia Filius, seu filiatione, sed Deitate, & Pater sit Deus non Paternitate, sed eadem Deitate, evidens est proprietates relativas non integrare Deitatem, consequenter falsum est illam in inadæquatam & adæquatam distingui, seu quod non dicatur adæquate Deus tam una Persona, quam omnes simul, tamque adæquate Pater sit Deus & Deitas, ac tota Trinitas, neque per hoc inferitur Patrem solum esse Deum, aliud namq; dicitis asserendo Patrem esse adæquate Deum, habere eandem Deitatem adæquatam, quam habeat tota Trinitas; aliud Patrem solum esse Deum. Vide si placeat de his Tom. 2. C. 7. q. 5. art. 2. &c.

Cyrrillus
Alex.

Tertiò ex S. Cyrrillo Alexandr. 7. Dial. de Trinit. disertis verbis docet Paternitatem formaliter non integrare Deitatem, neq; Paternitate Patrem esse Deum, non enim, ait, in eo quod est Pater, neque rursus in eo, quod Filius, Deus est Filius &c. & mox: Non enim Deus est Pater, quia genuit, neq; rursus Deus est Filius, quia genitus est. ubi adverte particulas causales, quia non in eo, ac si diceret, non integratur Deitas in Paternitate, quia quidem Deus Pater, Pater est, non tamen est etiam Deus, sed Deus Deitate, quæ causalis esset falsa, si Paternitas & Filiatio spectarent præcisè ad primum Deitatis conceptum, de quo fusiùs actum videre licet Tom. 2. C. 9. q. 3. art. 1. ubi & clarè distinguit idem Cyrrillus Essentiam ab hypostasi, consequenter tenet illam non adæquare, nec præcisè hypostasi inadæquatam dici Deitatem.

Gregorius
Nazianz.

Quartò ex Gregorio Nazianz. Orat. 44. in sanctam Pentecosten: Omnia quæ Pater habet, sunt Filii, præterquam quod ingenuus nō est, omnia quæ

cunq; Filii, Spiritus sancti sunt, si generationem exceperis. hæc porro substantiam non fecerunt, verum circa substantiam feceruntur, ex quo loco dicta Contr. 11. q. 7. ante finem apertè deducitur non posse dividi substantiam Dei in adæquatam & inadæquatam, cum relationes substantiam ex mente S. Gregorii Nazianz. non fecerant, sed, quæ circa illam. Vide ibidem dicta, quæ hic repetere non vacat.

Anastasio.

Quintò ex Anastasio Patriarcha Antiocheno dicente statim post initium l. 1. de relictis dogmatibus verissimæ fidei: Voces ista generatio & processio diversæ licet, nequiquam Essentia differentiam demonstrant, sed quando per illa Essentia divideretur in ad- & inadæquatam Essentia differentiam demonstrarent, quia per illa realiter differt à seipsa inadæquate accepta. item inadæquata ad adæquatam, & vicissim, ut patet. Similiter, ait, gigni & procedere dissimilia sunt, sed in Essentia Deitatis nulla est dissimilitudo, ergo generatio & processio non sunt illius adæquatam complementum, seu non spectant ad quiddam adæquatam illius adæquationem, consequenter tanta est in una, quanta in omnibus Personis.

Augustinus.

Sextò ex S. Augustino inter alia multa loca, contra opinionem, quam hic impugnamus, allata Tom. 2. Contr. 8. q. 2. art. 1. per totum sufficit unicus ille, ex lib. 7. de Trinit. cap. 1. & 4. Essentiam Dei dicit esse taliter ad se, ut si quod, esset ad aliud, Essentia iam non esset Essentia, quæ Augustini doctrina directè repugnat huic, quæ vult Relationes Personales, seu esse ad aliud, ita ad Essentia rationem coassumendas, ut v. g. Paternitas in Patre, idem est de Filiatione in Filio, sic formalissimè ipsa Essentia, hinc siquidem, ne sit opus admittere inter Relationes & Essentiam inter prædicata relativa & absoluta distinctionem intransitivam & immediatam fixerunt, quamlibet proprietatum respectu sui correlativi spectare ad inadæquatam Essentia conceptu, ex quo resultet distinctio inadæquata Essentia à seipsa adæquate sumpta, quæ est totum id, quod est in Deo ad se & simul ad aliud, id quod subvertunt pauca illa Augustini verba, quod Essentia non sit Essentia, si esset ad aliud. Ex his abundè liquet esse absolute falsum & contra sensum PP. & modum loquendi, quamlibet Personam non esse Deum adæquate, sed plus Naturæ Divinæ includi in tota Trinitate, quam in una solum Persona.

Probatur ratione, ubi de variis incommodis huius opinionis.

43
Probatio
prima ex
ratione.

Sed probatur assertio ratione: hæc vox Deus & Deitas in ratione talis est nomen singularissimum, & sibi semper univocum, & ideo quando dicimus Deus Trinus & Unus, non significat directè Trinitatem, cum Deitatis Unitate, nisi quatenus de singulis Personis verificamus, quod ipsis comperat nomen rō Deus, & ratio nominis substantia Personarum accommodata sit illis adæquate eadem & quidem eadem numero: ergo non est Deus adæquatus vel inadæquatus, vel Deitas adæquata & inadæquata, quæ inadæquatio Naturæ extraneat illam à seipsa adæquate sumpta, sicut membrum, seu extremum distin-

ctionis realis ab alio extremo contra illud Athanasii, neq; substantiam separantes, neq; Personas confundentes.

Obiectio.

Dicent, quando dicitur Naturam adæquate & totaliter sumptam, seu ut est in tota SS. Trinitate, includere aliquid amplius quam Naturam, ut est in una Persona. Sensum esse, in Natura Patris v. g. seu ut est Pater non esse filiationem Naturæ Divinæ identificatam, & vicissim in Natura Filii non reperiri Paternitatem, eidem Naturæ ut Filius est identificatam, unde inadæquationis prædicatum, non cadit super prædicatum absolutum, ut prætenditur in argumento,

B 4

sed

Solutio.

sed relativa, quæ Essentiam Divinam, ut dicit totam Trinitatem, quasi integrare noscuntur.

Sed contra, ergo re ipsa concedis distinctionem inter absolutum & relativa, & falsum erit Relationes integrare Essentiam, inesse Essentia. Secundo esto, ex eo quod Pater non habeat Filiationem, nec Filius Paternitatem, ob Patris & Filii unitatem, in Natura concederetur posse in obliquo fieri conjugationem Naturæ & filiationis comparatæ ad tertium, quod est Paternitas, ac inde contingat, quod Natura Divina Patris, non est adæquatè id, quod Natura Divina identificatur, cum non sit filiatio, falsum tamen est, quod non sit adæquatè id, quod directè significat illa vox *Deus*, seu quod est Natura Dei in recto, quando proinde concedunt inadæquationem non cadere super absolutum, idem est, ac si dicant, esse adæquatam in singulis Personis Deitatis Essentiam, quia super illam non cadit inadæquatio, quod autem addunt relativa, quoad omnia identificata Essentia quasi integrare totam Trinitatem, certè aliud est, quam dicere illa integrare Divinam Naturam seu Deum, nam in primo conceptu coassumuntur Relationes, cum non possit concipi Trinitas sine constitutivis trium Personarum non in secundo, cum alias Pater non esset integrè Deus, cum non habeat alias relationes, quibus Deitas sua integraretur, quare loquendi modus ille, quo dicunt Personalitates integrare Naturam Divinam SS. Patribus noscitur esse omnino contrarius, imò & rationi quod ostendo, &

44.
Probatio
ex ratio-
ne ada.

Probatur Assertio per rationem secundò. Vel Natura adæquatè totaliterque sumpta consistit in tribus Personalitatibus realiter distinctis, tanquam rationibus formalibus eam formaliter adesse totalis Naturæ seu adæquatè sumptam constituentibus vel non: secundum non dicent: vel si dicunt, jam eo ipso de Natura totaliter & adæquatè sumpta, & de Personalitatibus simul sumptis verificabuntur contradictoria sine distinctione media, nimirum de Natura verificatur, quod sit una realitas numericè indivisa, de Personalitatibus verò, quod non sint una realitas numericè indivisa, & tamen non potest ostendi tertium, per quod distinguantur, consequenter per distinctionem immediatam, inter Personalitates simul sumptas & Naturam Divinam, ut intra subsus. Si primum teneant, id est, quod Natura Divina adæquatè & totaliter sumpta formalissimè consistat in proprietatibus personalibus realiter distinctis, jam Natura Divina in ratione Naturæ erit numericè divisa, sicut Personalitates ipsam inesse totalis Naturæ constituentes, aut certè malè sonat ista opinio, an tuta & an non obnoxia, interpretationibus valde periculosis, quasi destruat unitatem Essentia in tribus Personis censurent alii, semel concesso, Essentiam, ut est in Patre, distinguere realiter inadæquatè à Filio obscurè saltem dici videtur aut videri posset, Naturam Divinam in se pati multiplicationem per Personas, quibus identificatur, quomodo enim manet prorsus una & individua, ut fide creditur, si dicto modo reali distinctioni, & quidem sub ratione Natu-

Dogma
periculo-
sum.

ræ, subjiciatur quomodo inconcussum stabit universaliter Athanasii de SS. Trinitate pronuntiatum: *neque substantiam separantes*, quam distinctio verè realis, quam Natura subit secundum illam sent. per Relationes Personales inadæquatè realiter separabit? unde revera Doctores illi Catholici valde abusive Naturam Divinam, qua talis est, secant inadæquatè & totaliter sumptam, & in Naturam inadæquatè sumptam tanquam membra distinctionis realis, seu realiter inadæquatè à se invicem distincta, ni fallor, Auctores quos attuli in Præfatione Tomi 2di si superstitiosè essent plenè conclamarent buccinis, contra illas Bannes, scilicet Sotus & Molina non esse satis tutam. Torres live Canariensis malè sonare in fide. Zumelius, non satis consonare fidei. Arrubal, non esse tutam in fide. Ruiz, parum tutam & temerariam. Oviedo ledere SS. Trinitatem. De Quieros, si vera esset illa distinctio tracta ex conjugatione Naturæ & filiationis comparatæ ad tertium, nihil esse prorsus Mysterii in SS. Trinitate. Marsilius & Adamus, Sanctos docere & clamare contra illam &c. & præsertim cum transferat planas & claras SS. PP. & Conciliorum propositiones in distortas, & obscuras, sensum immutantes, ut v.g. Concilium Lateranense sub Innocentio III. definit: quod Essentia nec est generans nec genita, sed Pater est, qui generat, cui doctrinæ Catholicæ subfarciant illam: Essentia autem est inadæquatè Pater, vel in Patre non generatur, sed generat, ut verè est inadæquatè Filius, non generatur, sed generatur, quæ re ipsa immutat sensum à Concilio intentum, Concilium distinctè & clarè Essentiam secundum se, contradistinguit Personis designans, quæ munia Personis tantum, non Essentia conveniant, hi Auctores econtra Essentiam contradistingunt Essentia, Essentiam scilicet ut est in Patre, contra Essentiam, ut est in Filio: Concilium simpliciter negat Essentiam generare & generari, ut fusi Tom. 1. Controv. 2. q. 1. per totum; isti docent Essentiam, ut est inadæquatè Pater, generare, & ut inadæquatè est Filius, non generare, si Concilio credendum: quid ergo Essentia cum officio generandi & generari? nihil omnino amplius, quam esse principium quo Divinæ Processionis, eamque communicari ut terminum productionis formalem, de quo vide dicta Tom. 1. Controv. 5. Quæst. 4. n. 241.

Secundò accedit quod Fides, PP. & Concilia docent Essentiam communicari, Personalitates non communicari, item Relationes secundum se præcisè multiplicare Personas & non aliter, quam per Relationes unam Personam distinguere ab alia, qua ratione manifestè Personalitates excludunt à vi sese communicandi, Essentiam verò à munere Personas multiplicandi, huic Catholicæ doctrinæ illi substituant hæc: Essentia ut est inadæquatè in Patre non communicatur, Essentia Patris adæquatè sumpta, id est, ut identificatur simul cum Filio & Spiritu sancto communicatur. Item Essentia ut est sigillatim cujuslibet Personæ, Personas multiplicat, non verò Essentia adæquatè sumpta, sive ut est

Censura
quorundam.

in

de contradictoriis & distinctionibus. 21

in omnibus Personis simul sumptis, sed nonne Essentia, ut est inadæquatè Pater, verè involvit prædicatum Essentiæ, neque enim voles dicere Essentiam, ut inadæquatè Pater importare tantum prædicatum relativum? ergo secundum te non sola relatio multiplicat Personas, cujus oppositum tamen expressè habetur in Concil. Florent. sess. 18. dicente: *Sola Relatio multiplicat Personas, ita ut non aliâ ratione, quàm vi Relationis una Persona differat ab alia.* ubi particula non aliâ ratione, quàm vi Relationis, totaliter excludit Essentiam ab officio multiplicandi Personas, itaque cum dicendum Essentiam inadæquatè

sumptam, non esse aliam Essentiam, quàm Essentia adæquatè sumpta, ne Arianizemus, quasi essent duæ Essentiæ in Divinis, Concilium autem Relationem Personarum distinctivam, assignet veluti terminum Essentiæ in qualibet Persona contradistinctum, ut potè supra quern cadit munus multiplicandi Personas, & non super Essentiam; fit manifestum, nec verè nec tutò dici Essentiam inadæquatè sumptam, seu ut est sigillatim cujuslibet Personæ multiplicare Personas, idem est de communicari & non communicari, si res bene consideretur.

ASSERTIO II.

Esto gratis concederetur Distinctio realis mediata seu transitiva ad indistinctum in tertio realiter distincto, nullatenus tamen absorbet aut suffocat distinctionem mediatam & intransitivè consistentem inter proprietates hypostaticas & Essentiam Divinam.

45 **P**robatur ex dictis fuscè Tom. 2. Contr. 9. q. 1. art. 5. an. 506. usque ad n. 511. & iis quæ passim usque ad art. 6. ibidem afferentur, quæ sola sufficiunt ad hujus Conclusionis veritatem, quò remitto Lectorem. Breviter tamen & aliter

Probatur hoc loco, & primò quidem supposità opinione Adversariorum quaritur, dum dicunt, Essentia, prout est inadæquatè in Patre seu Pater, an illa reduplicativa prout, ex parte objecti aliquid appeller addatque ad Essentiam vel non: si primum, falsum est suppositum & opinio illa, quod nulla sit vera distinctio, quia Paternitas aliquo modo ex parte objecti ab Essentia distinguetur, velut ratio objectiva superaddita. Si secundum; jam ista: Essentia ut est Pater, & Essentia ut est Filius, & Essentia ut est Spiritus sanctus, resolvuntur in has, & nihil aliud dicunt, quàm Essentia ut est Essentia. & Essentia ut est Essentia, & Essentia ut est Essentia, ut rectè notavit Staudenbecht c. 2. n. 225. Si secundum, jam Essentia realiter est divisa in ratione Essentiæ ad instar Personarum, rationes siquidem illæ, quæ significantur per particulam ut, videlicet, Paternitas, filiatio, passiva spiratio, secundum hos nihil prorsus superaddunt, sed sunt ipsa formalissima formalitas Essentiæ nullius capax distinctionis immediatæ: sed est contra fidem Essentiam dividi in ratione Essentiæ, sequeretur enim Politeismus, ergo tenendum Relationes Personales se habere ut rationes objectivas ab Essentia aliquo modo distinctas distinctione immediatâ quâ verificantur hujusmodi contradictoria, esse divisum, & non esse divisum, idem est de aliis v. g. opponi filiationi, non opponi filiationi, identificari adæquatè cum tota Trinitate, seu cum omnibus Personis simul sumptis, non identificari cum tota Trinitate, & similibus; ubi negativa cadit super alterum extremorum immediatè: ergo & dabitur immediata inter eadem distinctio.

46 Probatur secundò, de fide est, Naturam Divinam, quæ est in Patre communicari, item de fide est non communicari totam Trinitatem, seu non communicari Naturam adæquatè sumptam in sensu, quo illam convertibiliter accipiunt Auctores oppositi cum omnibus & singulis Personis, cum aliàs communicaretur Filio & Spiritui sancto tota Trinitas, ergo aliquid communicatur in Trinitate, & est Natura Deitatis; & aliquid non communicatur, scilicet tres Personalitates, sed ad vitandam contradictionis repugnantiam distinguuntur necessariò distinctione aliquâ immediatâ, cum non detur tertium, in quo salvetur mediata, ergo.

Tertio Verbum de facto constat aliquâ formalitate quæ terminat unionem hypostaticam, insuper & constat formalitate, quæ non terminat illam, terminat nimirum Filiationem, non terminat Naturam, ergo constat aliquo terminante Unionem, & iterum aliquo non terminante illam, ac proinde distinctio immediata inter Naturam de qua negatur, quod terminet Unionem & filiationem, de qua id affirmatur. Frustra autem recurri ad Naturam inadæquatè sumptam, seu quod negatio cadat supra Naturam existentem in Filio inadæquatè, id est, super illam habentem identitatem inadæquatam cum illo, frustra, inquam, patet inde, quia si esset in Deo una solum Persona, Personalitas posset terminare Unionem, non terminante illam Naturam, & de facto, quid præstat Personalitati Verbi ad terminandam humanitatem, quod filiatio non sit in Patre, nec in Filio Paternitas? nihil omnino, proinde inadæquatio illa prorsus supervacanea est & impertinens ad propositum.

Probatur denique ex iis, quæ asseruntur pro Assertionem sequenti.

ASSER-

ASSERTIO III.

Distinctio realis mediata nec dabilis inter extrema, de quibus fit affirmatio & negatio, nec sufferendis contradictoriis idonea aut utilis est.

47.
Prob. 1.

UT sit, sufficiatque distinctio aliqua ad sufferenda contradictoria, requiritur, ut reperiatur inter extrema, de quibus immediate fit affirmatio & negatio: sed distinctio ita inadæquata non reperitur inter extrema, de quibus immediate fit affirmatio & negatio: *min. prob.* huiusmodi extrema sunt Natura Divina & Paternitas eodem modo in una Persona Patris inter se identificata, eā quippe ratione communicari & non communicari de illis verificatur; atqui distinctio realis non reperitur inter Naturam & Personalitatem Patris in una Persona inter se identificatis, sed reperitur inter Personam & Personam seu inter Paternitatem & filiationem: ergo non inter Naturam & Personalitatem ejusdem Personæ, de quibus tamen fit affirmatio & negatio. probatur similiter *major*, eo modo quo fit de extremis affirmatio & negatio, eodem necesse est, ut sit inter ea distinctio: atqui affirmatio & negatio, fit immediate de Natura & de Paternitate: ergo & immediate & non mediate tantum inter ea concedenda distinctio. *min.* hujus patet, *maj.* prob. immediatio contradictionis, supponit immediationem distinctionis extremorum, in quæ cadit contradictio, cum alioquin si non esset ulla distinctio extremorum, quæ cadit inter ea affirmatio & negatio idem de eodem respectu ejusdem verè affirmaretur & verè negaretur, quod est impossibile. Hæc ratio aliter sic proponitur.

48.
Inutilitas
distinctio-
nis in ter-
tio.

Secundo veræ sunt hæc propositiones contradictoriæ: Natura Divina est à se & improducta, Personalitas Verbi est producta: ergo requirit distinctionem aliquam ut verificativum illius: atqui nullum tertium distinctum realiter, ratione cujus competat Naturæ Divinæ improductio, ostendi potest. *assumpt.* prob. illud esset Paternitas, quocum ut illi volunt, Essentia non dicitur convertibiliter, ac proinde Natura Filii verificabitur improducta, quatenus Paternitate mediante realiter distingueretur à filiatione, quæ non est improducta, sicut à paritate, ut verificetur communicatâ Naturâ non communicatâ Paternitatem, secundum adversarios est, quia mediante filiatione, Natura Patris realiter distinguitur à Paternitate, quæ non communicatur: atqui Paternitas non est tale tertium, à quo sumatur distinctio verificans improductibilitatem Naturæ, quæ negatur de Personalitate Verbi. *min. prob.* secundum te Paternitas in Patre est formaliter inadæquate ipsa Essentia Patris, quæ est ipsa Natura improducta & ipsa adæquata Deitatis aseitatis; ergo adhuc manet questio, per quid verificetur ipsam Naturam esse improductam, & Personalitatem Verbi productam, ipsam seu Naturam etiam sumptam,

ut vis, inadæquate, ipsissimam esse aseitatem, Personalitatem Verbi non esse, ita vicissim Natura Divina, ut est inadæquate in Verbo, secundum te est ipsa formaliter filiatio, seu Personalitas Verbi, ergo manet similiter questio, per quid verificetur Personalitatem Verbi dici productam, & Essentiam seu Naturam Verbi improductam, illud tertium siquidem, vel illa duo tertia, Paternitas scilicet & filiatio à quo distinctio medians sumi deberet, sunt formaliter indistincta à Natura improducta, à qua unum deberet distinguere alterum, si enim propterea, quod aliqua sint eadem uni tertio, sint eadem inter se, multo magis sunt idem seu indistinctum illi tertio, propter quod enim unum quodque est tale, ipsum est magis tale, ergo non habetur verificatio contradictoriorum improducti & producti à tertio, nec ullo modo verisimile apparet, quomodo improducta Natura Filii, qui est productus, distinguatur realiter mediate à filiatione producta per Paternitatem, si filiatio producta cum Natura Filii improducta sit una eademque formalitas objectiva, cum sit idem, ac dicere Naturam improductam distinguatur realiter mediate à filiatione producta & simul eandem Naturam & eandem filiationem realiter & formaliter immediate identificari, supponunt quippe & recte Naturam Divinam non distinguatur realiter immediate & in seipsa à Paternitate & filiatione, & nihilominus contendunt Paternitatem distinguatur realiter à Naturâ per filiationem, & vicissim filiationem distinguatur realiter à Naturâ per Paternitatem absque eo, quod Paternitas aut filiatio aliquid superaddat Naturæ, seu salvo eo quod sint formaliter immediate ipsa Natura, qui loquendi modus principale eorum destruit suppositum, & sic extendo argumentum: Essentia Dei distincta realiter à Paternitate intertio, vel est eadem cum illa, quæ identificatur cum Paternitate, vel non eadem: si eadem, quod identificatum realiter & formaliter idem etiam distinguitur alicubi realiter? si non eadem: ergo dantur plures Dei Essentiæ, una non identificata, altera identificata Paternitati.

Probatur tertio: potest metaphysicè demonstrari, dari alicujus Naturæ intellectualis, quæ sit primum Ens, substantiam individuum improductam, nullatenus tamen demonstrari potest sub conceptu Patris generantis Filium: ergo verificativum hujus propositionis, Natura non est producta, non habetur à Personalitate, seu ab hac causali, quâ Paternitas non est producta, Natura Divina non est producta. Deinde ratio improducti verificativa in Natura debet esse communis omnibus tribus Personis: Paternitas non est communis tribus Personis: ergo

ergo Paternitas non est ratio improducti in Natura: *maj.* pater, estque definita contra Arianos, qui improductibilitatem in Natura soli Patri attribuebant. *min.* similiter est de fide, ergo cum reliquis Personis non competat Personalitas improducta seu Paternitas, propter illam tanquam Personale improductum illegitimè infertur improductum communi, seu improductibilitas Naturæ Divinæ.

*Inter verificatum & verificativum hujus, Natura Divina est improducta, esset idem, quia hæc identificatur Personalitati improductæ, seu quia est Pater: hoc non: sequela majoris habetur in ipsa adversantium doctrina, min. prob. inter prædicatum & verificativum prædicati, quæ tale, debet esse aliqua identitas, ut enim v. g. aliquid verificetur esse album, requiritur, ut afficiatur albedine, quæ est verificativum prædicati, album esse, sed inter Paternitatem quæ talem, & Filium, non est talis identitas, nequidem inadæquata, ut Filius, quæ talis participet de verificativis præcisè à Paternitate sumptis, & tamen participat prædicatum improducti, ergo prædicati hujus improductum non habetur à Paternitate. *maj.* est certa, *min.* prob. nullum prædicatum est verificabile de Paternitate, cujus verificabilitas mutatur à filiatione; ergo neque de Filio, quæ talis est, datur prædicatum verificabile, cujus verificabilitas habetur à Paternitate, quia sicut de filiatione quæ tali non participat Pater ut talis, ita nec Filius de Paternitate, consequenter nec de verificabilitate orta à Paternitate: ergo manet non probari ex improducto personali improductum commune omnibus tribus Personis.*

50. Probatio 4ta. Probatur quartò: hæc est causalis vera: ideò Natura Divina est improducta, quia est Ens à se, estque formaliter tale, prout ratione, prior est Personalitate, item est formaliter Ens à se, imò ipsa a se, ut est in Filio & Spiritu sancto: ita ut antecederet ad Paternitatem, & ut est in omnibus Personis, non intelligitur terminasse illam productionem sui, ergo ipsa per se verificat prædicatum improducti. *anted.* pater, consequ. prob. nihil magis propriè est alicujus improducti verificativum, quam ipse essentialis conceptus Entis improducti scilicet esse Ens à se, ratio verificativi enim debet eadem esse cum prædicato, quod verificatur, veritas siquidem est conformitas cum objecto, à quo habetur mensura & regula veritatis: sed ille conceptus essentialis a se, competit Naturæ Divinæ, ergo & esse verificativum improducti, si enim in Filio & Spiritu sancto ipsum esse productum per se verificat prædicatum producti, cur non & ipsa Natura Divina verificabit de se prædicatum improducti, quæ æquè non terminat productionem, atque Paternitas, & æquè est Ens à se, neque enim Natura Dei mutat rationem sui à Paternitate, cui illa potius præsupponitur? Ex his redit Argumentum primo loco positum supra: Naturæ Divinæ competit improductibilitas, Personalitati Verbi & Spiritus S. non convenit, sed non potest ostendi tertium, ratione

cujus illi competeret, cum illud Paternitatem non esse, ex allatis constat, ergo illa distinctio non est utilis ad supportanda contradictoria.

§1. Quinta. Probatur quintò, Natura Filii, ex mente Adversantium ob indistinctionem cum Patre est incapax effectus formalis, ut dicatur producta: ergo etiam ob indistinctionem cum Filio potest dici producta. Si disparitatem obtendas, quod esse improductum non inferat oppositionem relativam, quam necessariò infert productum, ac proinde distinctionem realem produci à producente, à quibus Natura manet indistincta, ideòque capax denominari improducta, non autem à filiatione denominetur producta, sicut nec producens.

Contra: Per hoc, si aliunde non ostenditur, cur Natura non possit dici producta, non solvitur, sed manet argumentum, per te enim Natura Divina est improducta, quia est realiter idem cum improducto; ergo etiam ideò est relata, quia identificatur realiter cum relato, tam facile siquidem assumi potest esse relata, cum sit producta, quia identificatur producto distincto realiter in tertio, quàm facile tu dicis esse improductam & non relata ob identitatem improducti distincti realiter in tertio, nam utrobique juxta idem principium tuum proceditur, neque enim in responso ad Argumentum ostenditur Naturam Divinam, supposito illo, quod dicatur improducta, eo quod sit identificata realiter cum improducto, non esse productam, quàm si quis Minotaurum, de quo Aristoteles l. 1. posteriorum, quem fingunt esse semihominem & semibovem habeat ille caput & pectus humanum, pedes verò loco brachiorum, reliquasque partes bovis instar, dato quod daretur, si contra illum, qui teneret esse rationalem opponeres, non esse rationalem, quia non est risibilis, per hoc certè non ostenderetur, tale monstrum non esse rationale, facile siquidem responderetur, adhuc verè esse risibile, quia est rationale, supposito quod illud animal sit rationale, cui est caput & pectus hominis, quæ sint prima sedes animæ rationalis & principales partes ad hominem concurrentes. Non ergo si verum sit principium Adversariorum, tenet responsum, si non probes aliunde, cur non sit ex paritate rationis producta, ad productum siquidem sequitur esse relatum, & ad identificari cum relationis capaci, capacitas ad relationem & productionem, Natura autem identificatur producto, tamen enim per te filiatio identificatur cum Natura in Filio, quàm in Patre cum Paternitate.

§2. Sexta. Probatur sextò, ideò non solum ex nostro modo concipiendi, sed verè & realiter secundum Adversarios ad verificationem contradictoriorum Paternitas est ratio differendi, & non Natura, quia verè est identificata Filio Natura, & verè non est illi identificata Paternitas, seu quia Natura est verè filiatio, non tamen Paternitas est filiatio, non quidem, quia datur diversitas ex parte objecti in Patre, sed quia assumitur in identitatem cum Filio, aliquod prædicatum Patris, quasi ex identificetur, in quo resplendeat veritas

veritas Naturæ, & relinquatur sine hac identitate aliud, in quo stat veritas Paternitatis: atqui non potest ostendi ratione cuius tertii Natura sit identificata Filio, seu sit filiatio, non autem Paternitas sit illi identificata, ut verè negetur Paternitas est Filiatio, ostendatur illud tertium distinctum realiter, quod, quale, & ubi hoc est? verè autem & realiter Naturam Filio identificari, & verè Paternitatem illi non identificari involvit contradictoria, quorum illud cadit immediatè supra Paternitatem, alterum immediatè super Naturam Patris: ergo cum non detur distinctio realis in tertio sine tertio, quod hic assignari nequit, dicta contradictoria arguunt immediatam distinctionem objectivam inter Paternitatem & Naturam, imò talem re ipsa, esto verbis negent, exprimere videntur, si enim aliquod prædicatum, ut dictum supra n. 27. ex mente Adversariorum assumitur in identitatem cum Filio, nempe Natura Patris, & aliud non assumitur, sed relinquatur sine illa identitate: dabuntur indubitatè à parte rei duo diversa prædicata intrinseca Patris, scilicet id quod assumitur, & id quod non assumitur, id quod implicat fieri sine aliqua distinctione & diversitate ex parte subjecti in Patre, assertio siquidem fundat verum aliquem conceptum, in quo illa persistat, in quem nequit simul cadere negatio.

⁵³ *Confirmatur*: Natura Divina distinguitur non minus ab omnibus Personis simul sumptis, quàm ab una sola vel duabus: atqui non potest ostendi, quomodo ab omnibus simul distinguatur realiter in tertio realiter distincto, supposito enim quod Natura Patris, à qua distinguuntur realiter duæ non comparetur ad Filium & Spiritum sanctum realiter distinguatur ab illis inadæquatè mediante filiatione &

spiratione passiva, neque solum comparetur ad unam solam, quomodo v.g. Natura Patris comparatur ad Filium à quo distinguitur per filiationem, seu mediante distinctione reali, quæ est inter Patrem & Filium, sed comparetur ad omnes tres Personas simul sumptas, tunc nihil prodest distinctio realis in tertio, quia extra Relationes personales simul sumptas non est reperibile in Deo aliquod tertium, in quo distinguatur Essentia ab omnibus simul sumptis, & tamen nemo inficias ibit vera esse hæc contradictoria: Natura Divina est quid commune & participabile per identitatem, non enim identificatur soli Patri, sed etiam Filio & Spiritui sancto; Personæ simul sumptæ non sunt quid participabile per identitatem, cum non identificentur Personæ, nisi unaquæque sibi. Idem est de his Natura non est relata, Personæ sunt relata. Essentia Divina non distinguitur, ne quidem formaliter aut virtualiter à Deitate seu Natura Divina. Essentia Divina distinguitur virtualiter aut formaliter à Personis, de quibus urget idem argumentum, probatque saltem non esse universaliter verum contradictoria in Divinis non verificari, nisi de distinctis realiter, saltem in tertio, ac proinde non subsistit opinio de distinctione reali in tertio.

Possent denique impugnari sententia opposita, quod sicut non est verum, quod Paternitas identificetur realiter cum filiatione, aut communicetur realiter filiationi mediante Naturæ identitate, ita neque Natura realiter distinguatur à Paternitate mediante vera aliqua distinctione reali, alioquin si valeat ratio sententiæ oppositæ non minus identificabuntur in tertio, quàm distinguuntur, quod constat esse falsum, sed sufficiant hæc dicta.

Illa quæ sub prætextu fugæ difficultatum n. 32. hujus Controversiæ afferuntur, nulliter dicta ostenduntur.

⁵⁴ *Cur sententia opposita non evadat difficultates.* AD illud quo generatim dicebatur salvari melius simplicitatem Dei, eo quod nulla sit distinctio immediata inter Essentiam seu prædicata absoluta & relativa, aut nihil aut nimium probat, ob eandem enim causam oporteret nullam esse nequidem inter proprietates relativas distinctionem immediatam, quod constat esse falsum: sequela prob. juxta Adversarios Essentia Divina propter simplicitatem debet esse ex parte objecti idem prorsus realiter & formaliter cum tribus Relationibus Divinis simul sumptis, ita ut à parte rei nihil aliud sit, quàm quasi unius Essentiæ cum tribus Relationibus personalibus complexum, sed major indubie ex principio Adversariorum fore simplicitas si talis quasi complexio argui non posset, cum nihil ibi juvet distinctio realis in tertio, quale non est reperibile extra Relationes simul sumptas, dicendum itaque simplicitatem Dei, ut alibi fusiè ostenderetur & contradictoria salvari non minus & in nostra & in aliorum

sententia, & præterea non subire tantas inconvenientias, quantis hæc involuta noscitur ex dictis supra n. 33. & seq. Id quod addunt salvari melius per hanc doctrinam Altitudinem Mysterii, falsissimum esse patet, quid enim mirabile est, & quomodo supra captum humanum, quod contradictoria salventur per distinctionem realem inadæquatam, cum nihil desideretur ad evacuationem supernaturalitatis secundum Adversarios, quàm distinctio, quæ unum contradictoriorum verè distinguatur ab alio? hæc ratio Scotistis obtrusa, si non æquè valeat contra novæ hujus distinctionis Patrones, jam vel nihil dicunt, dum asserunt distinctionem realem inadæquatam; vel si quam veram distinctionem asserunt, magis pugnabit contra illos, & minus valebit contra Scotistas, in quorum opinione salvâ distinctione formali sua, Essentia Divina sibi semper & cum Relationibus realiter adæquatè est eadem, quod non est in hac opposita, & patet

Argument-

Argumenta in oppositum annullantur.

55 **A**d primum dico disting. maj. ubi re-
peritur distinctio & simul identitas rea-
lis debent admitti & possunt salvari con-
tradictoria, si distinctio sit inter extrema,
supra quæ cadit immediatè affirmatio & ne-
gatio contradictoriorum, transeat: si se-
cus, nego maj. Ad ubi est distinctio inadæ-
quata, reperitur distinctio realis, quæ ca-
dat super natura existente in Persona &
super Personalitate eodem modo identifi-
catis inter se, & quatenus substant affirm-
ationi & negationi nego min. quæ ca-
dat solum super ipsis Personis, nulla siqui-
dem distinctio realis reperitur in Deo præ-
terquam inter Personas, quæ non substant
affirmationi & negationi, concedo min.
Impertinenter autem & frustra prorsus di-
citur in objectione, quod per talem distin-
ctionem una Persona non sit altera, sed
opus est ut Natura Patris, de qua fit af-
firmatio, non sit eodem modo eadem cum
Paternitate, quo de illa fit negatio, ne
idem de eodem respectu ejusdem affir-
metur & negetur: fit autem affirmatio im-
mediatè de Natura Divina, & negatio sit
immediatè de Paternitate: ergo requiritur
& immediata distinctio, ne quidquam fuit
ad rem distinctio mediata, seu à tertio rea-
liter distinctio, extrema siquidem, in quæ
immediatè cadit sine contradictionis repu-
gnantia affirmatio & negatio proportiona-
tam necessariò ac sibi in eadem Persona
realiter identificatis congeniam distinctio-
nem important, ut supra n. 47.

56 **A**d secundum dico falsum esse, quod
hæc prædicata, communicari in Patre Na-
turam, & non communicari Paternitatem
comparata ad se ut sunt in eadem Persona,
& quatenus contradictoriè enunciantur, in-

volvunt distinctionem realem, in Divinis
enim non est distinctio realis, præterquam
inter Relationes personales, neque enim
eo ipso quo dicitur Paternitas non com-
municatur, exprimitur solum quod una
Persona habeat aliquod prædicatum sui con-
stitutivum, quod altera Persona non ha-
beat, sed præterea & quidem directè quod
in unâ eademque Persona reperiatur ali-
quid, de quo verè & immediatè affir-
metur *communicari*, & aliquid de quo negetur
verè & immediatè *communicari*, primum est
Natura Divina, ut intrinsecè spectat ad
Personam Patris; alterum est Paternitas,
similiter spectans intrinsecè ad Personam Pa-
tris, dixi, *directè*, nam esto non possint ve-
rificari prædicata illa *communicari* & non
communicari, nisi eo ipso connotetur di-
stinctio realis, nihil quippe potest Perso-
næ communicari sibi omnino ipsi, sed al-
teri à se distincto, nequaquam tamen ideo
vi & virtute contradictionis, si comparentur
inter se, ut debent, id est, ut contradicto-
riè enunciantur, exprimitur illa, ut talia
etiam distingui realiter, sicut Personæ in-
ter se, id enim nunquam evincunt *Adver-
sarii*, siquidem distinctio realis immediata
inter Patrem & Filium intranscivè confi-
sit inter Personas, neque opponitur, nisi
identitati Personarum, nullatenus, ne vi-
deamur substantiam, sicut Personas, sepa-
rare, identitati, quæ est inter Naturam &
Paternitatem, de quibus tamen contradictio,
& non de Personis. Falsum igitur est in
prædicatis contradictoriis verificari tam
affirmativam quam negativam per realem
distinctionem mediante tertio realiter
distincto, ut pluribus in corpore
quæstionis declaravimus.

